

skulde rejse sig saadanne Vanskeligheder mod Gennemførelsen af dette Lovforslag, som man jo næsten kunde befrygte efter at have hørt de sidste to ærede Talere, vil man kunne falde tilbage paa et saa sundt og godt Grundlag for den Tanke, der ligger her i Lovforslaget, som Tyendespareforeningerne.

Jeg kunde ganske vist nu, da jeg har Ordet, føle mig stærkt fristet til at imødegaa adskillige af de Betragtninger, der kom frem fra de to ærede sidste Talere, men da jeg frygter for at foregribe, hvad den meget ærede Ordfører har at sige i sit Svar, skal jeg for Øjeblikket i alt Fald ikke komme ind paa disse Betragtninger.

Ahlefeldt-Laurvig: Naar jeg sammen med Udvalgets Flertal stiller Ændringsforslag, er det naturligvis, fordi jeg mener, at de ere heldige, og at Lovforslaget ved deres Vedtagelse vilde blive bedre. Jeg kunde i det hele henholde mig til den ærede Ordførers Udtalelser, men naar jeg har bedt om Ordet, er det, fordi jeg ønsker at fremhæve, at jeg i Hovedsagen maa siges at være temmelig uenig med Udvalget, og jeg ønsker ikke, at det skulde se ud, som om jeg aldeles havde skiftet Mening i Sagen fra det ene Aar til det andet. Jeg har den samme Anskuelse om nærværende Lovforslag som tidligere, nemlig, at det ikke er heldigt, og jeg vil ganske oprigtig ønske, at der ikke kommer noget ud af det hele. Jeg skal ved denne 2den Behandling selvfølgelig ikke komme ind paa en indgaaende Kritik af Lovforslaget, saa meget mindre som jeg tidligere har udtalt mig udførlig derom. Men jeg skal blot udtale, at jeg nærer en vis Frygt for, at man ved Vedtagelse af en saadan Lov berøver det private Initiativ den Kraft, det burde have. Jeg er i Virkeligheden langt fra nogen Modstander af Tanken i dette Lovforslag, og dette gælder ogsaa en stor Mængde af mine Kolleger blandt Landmændene rundt om, thi der er i den Henseende gjort overmaade meget mere, end der maaske paa mange Steder i Grunden behøves. Enhver, der kender noget til Landboforholdene, ved, at der rundt omkring paa Godserne og forskellige andre, private Ejendomme er oprettet mange Landbrug af den Slags, her er Tale om, som have vist sig bagefter at være for store. Jeg kan i den Henseende henholde mig til en Udtalelse fra disse Dage, som er ganske autentisk, og som gaar ud paa, at der nu er en Stemning oppe mellem Husmændene for at blive fri for Jord; der er slet ikke saa faa, der

ligefrem have bedt derom. Jeg kan konstatere dette fra et Sted, hvor jeg er Besidder, nemlig Nordfyn; der ville Husmænd overhovedet nødig have Jord for Øjeblikket. — Imidlertid er jeg dog langt fra en Modstander af Tanken; tværtimod, jeg tror, at Huse med Jord virkelig have gjort Gavn, idet det at have Jord knytter Landarbejderne langt mere til Landbruget og til Arbejdsgiveren, til de forskellige Besiddere og i det hele taget dem, de arbejde for. Det er derfor vistnok snarere en øjeblikkelig Bevægelse, der er oppe mellem Landarbejderne, naar de ikke bryde sig om at have Jord; thi den Mand, der har saa meget Jord, at han kan holde en Ko, nogle Svin og Grise og Smaakreaturer, er langt, langt heldigere stillet end den, der ikke har noget, og hvis Konjunkturene forandre sig noget, og der kommer lidt højere Priser paa Korn o. s. v., skal det nok vise sig, at de paagældende ønske at faa Jord. Jeg er af den Mening, at det vilde være meget heldigt, om vi kunde komme frem ad den Vej, vi ere inde paa, saaledes at der kom en Del flere Huse med Jord, men det er min Overbevisning, at det kun kan bringes frem ved det private Initiativ. Der kan naturligvis ikke være Tale om at indskrænke sig til det, Lovforslaget vil, nemlig Oprettelsen af et enkelt Hus med Jord i en Kommune, men der maa blive Tale om 5—10—15—20 saadanne, naar det skal blive til noget, og i saa Tilfælde er det aldeles umuligt for Staten og bliver alt for forfærdelig dyrt for den at tilvejebringe dem; derimod vil det ikke blive saa dyrt for de private, naar det sker efterhaanden. Skal Staten tage sig af det, er jeg overbevist om, at det for det første ikke bliver til noget videre, og for det andet, at det bliver overordentlig dyrt. De 20 Millioner, her er Tale om at anvende foreløbig, ere virkelig saa mange Penge, at man bliver noget forskrækket derved paa Statskassens Vegne. Jeg tror desuden ogsaa, at det vil blive upraktisk ordnet, set fra Husmandens Standpunkt, thi han kan heller ikke taale de Udgifter, der følge med Sagen, som ville gøre, at han kommer til at sidde langt daarligere i det, end de allerfleste Husmænd, der have arrangeret sig paa anden Vis. Jeg tror derfor ikke, det vil gaa, og naar saa Forholdet først bliver forkludret, efter at Sagen er kommen i Gang, vil det vanskelig kunne sættes i god Gang paa ny. Nej, jeg tror, at Loven vil blive af den Kategori, der gør mere Skade end Gavn.

Naar jeg derfor anbefaler det høje Ting at stemme for Flertalsændringsfor-